

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
[www.philosophical-research.org]

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΚΗ΄
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014 - 2015

Το Νόημα της Ιστορίας

Σεμινάριο 3^ο

Πέμπτη 27 Νοεμβρίου 2014

ΘΕΜΕΛΙΑ
ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

I

Προχωρούμε στην προετοιμασία για την κλασσική (Ελληνική) θεωρία της ιστορίας που προανήγγειλα. Στα δύο πρώτα σεμινάρια διαπραγματευτήκαμε τη σχέση του απόλυτου προς το σχετικό και του Είναι προς το Φαίνεσθαι.

Σχέση έχουν πράγματα που αναφέρονται οντολογικά σε μια αρχή σύμφωνα με την οποία αυτά διατάσσονται κατά μια ορισμένη τάξη. Σε μια ιδιότητα – σε μια ποιότητα που επιδέχεται το περισσότερο και το ολιγότερο, σε ένα χαρακτήρα που έχει θέση και άρση. Σε μια ενότητα στην οποία συνανήκουν τα πράγματα ως στοιχεία. Τα μέρη ενός όλου, τα μέλη ενός οργανισμού, τα στοιχεία ενός συστήματος. Η σχέση προϋποθέτει εναντίωση, ένα κοινό πεδίο μεταξύ των αντιθέτων και μια αρχή συνοχής και ενότητας του πεδίου. Η αρχή στην οποία αναφέρεται μια σχέση είναι το απόλυτο της σχέσης. Σχέση χωρίς αρχή πεδίου μέσα στο οποίο η σχέση συνίσταται και νοείται δεν υπάρχει. Η σχετικότητα προϋποθέτει το απόλυτο. Απόλυτη σχετικότητα δεν υφίσταται και δεν νοείται, παρά σαν νοσηρό φάντασμα μιας ερεβώδους ψυχής απολελυμένης από την πραγματικότητα και βυθιζομένης στο μη-ον.

Το πραγματικό πρόβλημα δεν είναι αν υπάρχει το απόλυτο δεδομένης της ύπαρξης των σχετικών, αλλά πώς υπάρχουν τα σχετικά δεδομένης της ύπαρξης του απόλυτου.

Το Απόλυτο *Είναι*. Το Είναι είναι Απόλυτο. Είναι μάλιστα το απολύτως απόλυτο απέναντι στα διάφορα σχετικά απόλυτα κάθε διαφορετικού πεδίου σχέσεων. Αλλά τότε πώς υπεισέρχεται η σχετικότητα στην πραγματικότητα; Και η απάντηση έγκειται στην θεωρία και ανάλυση που έχω αναπτύξει για τον πολυμερισμό του Είναι κατά τις πολυειδείς μορφές που συναρτώνται εναρμονιζόμενες στον «Κόσμο» των φαινομένων, ο οποίος όλος είναι το Είναι εν προβολή, και επιστρέφουσα πρόοδο (κατά την έννοια της ΝεοΠλατωνικής Τριάδος «Μονή-Πρόοδος-Επιστροφή» που εξήγησα). Η κλασικότερη διατύπωση της διαφορικής ταύτισης Απόλυτου και Σχετικού προέρχεται από την υπερβατική εφαρμογή της αρχής της Σχετικότητας. Τα σχετιζόμενα σχετίζονται κατά την διάταξή τους σύμφωνα με μια αρχή ως συνανήκοντα στην ενότητα ενός όλου. Η σχέση Απόλυτου και Σχετικού συνεπώς, η σχέση Αρχής και Πεδίου συνοχής των σχετικών κατά την τάξη τους, προϋποθέτει μια αρχή σύνδεσης των δύο και αυτή δεν μπορεί να είναι άλλη από την αρχή της ταυτότητάς τους. Δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από το Είναι. Επομένως για να υπάρχουν τα φαινόμενα πρέπει αναγκαία να ταυτίζονται προς το Είναι. Για να υπάρχουν τα σχετικά πρέπει να ταυτίζονται προς το Απόλυτο.

Η Μεταφυσική της Πραγματικότητας εκφράζεται πληρέστατα στην Ελληνική οντολογία με το δίπολο Είναι-Φαίνεσθαι. Άποψη αυτού του διπόλου είναι η σχέση Απόλυτου-Σχετικού. Το Απόλυτο Είναι. Τα φαινόμενα είναι αλληλεξαρτώμενες μορφές συνανήκουσες στο Είναι, του οποίου μορφές είναι (cf. τη Σχολαστική διάκριση *esse essendi* και *forma essendi*). Όπως οι όψεις ενός πράγματος είναι μορφές φανέρωσής του,

ανήκουν σε αυτό και είναι αυτό στην ολότητά τους, στο ολοκλήρωμά τους. Το ον είναι το ολοκλήρωμα των φαινομένων του.

Η «Ως Εάν» προβολή του Είναι στο Μηδέν προκαλεί την διαίρεση και πολλαπλασιασμό του Ενός στην φαντασμαγορία των φαινομένων του Είναι. Όπως η προβολή του φωτός στο σκότος απογεννά την χρωματική πανδαισία των αποχρώσεων στα φαινόμενα κατά τους ποικίλους βαθμούς σκιασμού του φωτός, κατά τους μύριους τρόπους απορρόφησης και μηδενισμού, ανάκλασης και σκεδασμού του φωτός. Αλλά επειδή δεν υφίσταται το Μηδέν η «προβολή» είναι εσωτερική υπόθεση του Είναι, και ούτε καν αυτό: το Είναι στην μονοειδή του απολυτότητα δεν έχει εσωτερικό χώρο στον οποίο να μπορεί να συμβεί οποιοδήποτε «πάθος» του Είναι. Η απολυτότητα του Είναι συνεπάγεται απόλυτη επιφανειακότητα στην φανέρωσή του.

Έχουμε εμβαθύνει στη θεωρία των φαινομένων ως επι-φάνειας του Είναι. Τον γυμνό πυρήνα της ταυτότητας Είναι και Φαίνεσθαι εξέθεσε ο Παρμενίδης στον καθαρά οντολογικό του χαρακτήρα. Θρησκευολογικά η αυτή αλήθεια εκφράζεται στην διαφορική ταύτιση Απόλλωνα και Διονύσου: του απαθούς και του πάσχοντος θεού, της ενύπαρκτης αιωνιότητας του κάλλους στον κόσμο και του διαμελισμού του Είναι που καθιστά δυνατό τον «Κόσμο» ως πανδαισία μορφών του Είναι με απαστράπτουσες τελειότητες αναρτώσες δια του εξαγλαίζοντος κάλλους των τον γιγνόμενο κόσμο του Φαίνεσθαι, φαινόμενο κόσμο του Γίγνεσθαι, στην απόλυτη ταυτότητα του Είναι.

Τα πάντα στην πραγματικότητα του Παντός είναι μορφές του Είναι, σχετικές όψεις-είδη-ιδέες (ή ίδια έννοια και η ίδια ρίζα στις τρεις λέξεις) του Απόλυτου. Το Κάλλος όμως, όπου και όποτε αστράφτει, είναι η ευνοούμενη όψη στην οποία φανερώνεται ανελάττωτο το Απόλυτο Είναι. Το Κάλλος είναι η πλήρης αποκάλυψη του Είναι, στο Κάλλος διατρανώνεται όλη η Δύναμη που συνιστά το Είναι κάνοντάς το να Είναι,

και όχι να μην Είναι. Η ίδια Δύναμη κατατεμαχιζόμενη εις μορφές του Είναι ιδρύει στην ύπαρξη παντοειδή φαινόμενα, προβάλλεται ως επιφανειακή φαντασμαγορία του Κόσμου των Φαινομένων. Οι άκτιστες ενέργειες του Είναι, οι Ενάδες του Ενός, συνιστούν τον κόσμο των φαινομένων, **είναι** τα φαινόμενα ως παρ-ουσίες εν ενότητι και τάξει.

Το ον έχει πολλές όψεις. Σε μια δείχνεται κάλλιστα, εκεί φαίνει την ουσία του στην πληρότητά της. Αυτή είναι η εστιακή επί-δειξή του, η κάλλιστη επι-φάνειά του: η όψη της αποκάλυψης του όντος, το «*ἢ δῆλον ἕκαστον*» του Εμπεδοκλή. Όπως η ευλογημένη Στιγμή όταν το Κάλλος κεραυνώνει εις συντέλεια την ύπαρξη, ταυτίζεται με την Αιωνιότητα, έτσι η όψη της αποκάλυψης είναι η άνευ υπολοίπου κρυφιότητας τέλεια επιφάνεια της θείας δύναμης η πεφανερωμένη άκτιστη ενέργειά της. Αυτό είναι το βαθύτερο επιφανειακό νόημα του νόμου της αρχαϊκής μετωπικότητας και της αρχής της κλασσικής αξονικής εστιακότητας στην γλυπτική και πλαστική.

Το Κάλλος του όντος είναι η **πλήρης και τελεία** αποκάλυψη της ουσίας του. Όσο δείχνεται περισσότερο το ον, όσο βγάζει στην επι-φάνειά του όλον τον εαυτό του, όσο η απολυτότητα της τελειότητάς του διαδηλώνεται προ-φαινόμενη πλήρως και ολοσχερώς, όσο σμιλεύει την εξωτερικότητά του εκχέοντας στο φως την «εσωτερικότητά» του που είναι πεμπτουσία φωτός, όσο η απόλυτη διαύγεια του φωτός που είναι αυτό καθαυτό μεθυφίσταται, διατηρουμένης της ταυτότητας ουσίας, σε παντελές κάλλος επι-φανείας – τόσο ομορφαίνει, *τόσο δυναμώνουν οι ρίζες του ενιδρυόμενες στον ανθό του, -- τόσο ριζώνει στο Είναι όσο Το ικανοποιεί ομορφαίνοντας ως μορφή Του. Το άνθος είναι η δύναμη της ρίζας, το κάλλος είναι η δύναμη της ουσίας, ως εντελέχεια του όντος. Στο άνθος του κάλλους ριζώνει το ον στην ύπαρξη.*

Κάλλος είναι η παντελής εξωτερίκευση της εσωτερικότητας του όντος, η στίλβουσα επι-φάνεια της ουσίας του.

Ο Ναός προβάλλει στην εξωτερική επιφάνειά του την αποκάλυψη του θείου. Η Μορφή του Οίκου του είναι η πρώτη φανέρωση του Θεού. Στην επιφάνεια του Ναού συντελείται μια Επι-φάνεια του Θεού. Η κύρια όψη του Ναού είναι η εξωτερική του. Και η εσωτερική του διαμορφώνεται ως εξωτερική: ο Ναός είναι ένα κέλυφος για την παρουσία του θεού. Ο Ναός είναι μια επιφάνεια με δυο όψεις. Στην εσωτερική ιδρύεται το άγαλμα του θεού, ζώσα παρουσία της επι-φάνειάς του. Στην αρχιτεκτονική και γλυπτική αρμονία επι-φαίνεται ο θεός επι-δεικνύοντας την πάσα κρυφίότητα της πεμπτουσίας του. Στον Ναό του Διός της Ολυμπίας διανοιούνται τα άδυτα του Ολύμπου και αποκαλύπτεται όλο το νόημα της Ολύμπιας τάξης του Κόσμου. Στον Παρθενώνα της Αθήνας, απαράμιλλο αισθητό μνημείο υπερβατικού κάλλους, η σοφία της τελειότητας εξέπεσε εις τραγικότητα: από τη δοξολογία του θριάμβου του Απόλλωνα απουσιάζει σε αιγλήεσσα θέση ο Νέος Θεός. Πληρώθηκε πανάκριβα το μάταιο σφάλμα του πρόσκαιρα άκαιρα άνου νου. Στην Ολυμπία γνώριζαν καλύτερα. [Αν και εκεί ακόμη ξεχάστηκε η γνώση τους με το πέρας του Κλασσικού, οπότε εξηγείται το «λογικό» σφάλμα των εξηγητών και του Πausανία για τον Απόλλωνα του Δυτικού Αετώματος].

* * *

Η κλασική «εξωτερικότητα», η επιφανειακότητα, (η κατά Schiller «απλοϊκότητα») της ποίησης, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της φιλοσοφίας – είναι θεία επι-φάνεια.

Στον Δία του Φειδία απεκαλύπτετο ο Ζεός ως Ολύμπια Ισχύς. Χάθηκε το χρυσελεφάντινο άγαλμα, αιώνια σώζεται η μνήμη του στο αεί. Στον Απόλλωνα όμως του Αλκαμένη έχουμε την τύχη να ορώμε ζωντανή την παρουσία του θεού γυμνούμενου κατά το κάλλος της ουσίας του. Αποτελεί, από τον άλλο πόλο της ταυτότητας θεωρούμενος, τη θεοποίηση της ανεναντίωτης επιβολής του τέλους των τελών, την άκοπη, άπονη βία του τελικού αιτίου, την νικητήρια ιαχή της εξαστράπτουσας ακμής σφριγώσης εν τελειότητι νεότητας.

“Aber hier (στα γλυπτά του Ναού του Διός στην Ολυμπία) ist noch mehr: der ragende Leib und das durchleuchtete Haupt des Apollon. Er ist ein Wendepunkt, nicht nur jener Epoche. Wer ihn gesehen hat, für den gibt es kein Zurück”. (Ernst Buschor).

* * *

Δεν υπάρχει απόλυτη σχετικότητα. Αλλά η θολούρα στον όρο της ίδιας της ουσίας του σχετικού, στην εξάρτησή του από την αρχή στο πεδίο και στην ενότητα της οποίας έχει εδραζόμενη τη σχετικότητά του, η ομίχλη που καταχέεται στο πέρας της ταυτότητάς του, φαντάζει στις συγκεχυμένες κεινημένες φρένες ως σχετικότητα καθ' εαυτή. Φαντάζει στις σκοτεινιασμένες φρένες, αλλά δεν φαίνεται στον καθαρό νου. Το φάντασμα διαφέρει από το φαινόμενο όχι στην ποιότητα της μορφής του αλλά στην κατάσταση του προσλαμβάνοντος οργάνου. **Φάντασμα είναι η θολούρα των σκοτεινών φρενών. Φαινόμενο η διαύγεια του φωτεινού νου.**

*ὥς γὰρ ἕκαστος ἔχει κράσιν μελέων πολυπλάγκτων,
 τὼς νόος ἀνθρώποισι παρίσταται· τὸ γὰρ αὐτὸ
 ἔστιν ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισιν
 καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλεον ἔστι νόημα.*

Ἔτσι αποφθέγγεται ο Παρμενίδης. Νόημα είναι η πληρότητα της ανθρώπινης φύσης κατά την κράσι των μελών του σώματος από φως και νύκτα. Αν η κράση έχει γεμίσει με πολύ σκοτάδι, θολό είναι το ὄραμα, συγκεχυμένο το νόημα. Αν το φως επικρατεί, φωτίζεται ο νους ταυτιζόμενος προς το ον, προς το φως του ὄντος, την κοσμική τάξη που συνέχει το Απόλυτο Είναι. Τα φαινόμενα δεν απατούν, φανερώνουν και αποκαλύπτουν. Τα φαντάσματα είναι τα οράματα ενός νοσηρού μυαλού.

Όμοια, στον «Κόσμο» της ύπαρξης, κρυφό είναι το άσχημο. Από την κάθε είδους ασχήμια κρίνουμε ότι κάτι κρύπτεται προς απάτη. Απάτη είναι η απατηλότητα, και απατηλότητα είναι η αφανέρωτη κρυφίότητα. Ουσία της αφανέρωτης κρυφίότητας είναι η ασχήμια. Η ασχήμια είναι το σήμαντρο της απάτης. Ἔτσι φαίνεται το κρυφό που θέλει να μείνει κρυφό γιατί η ασθένειά του δεν αντέχει την άγια επιφάνεια του φωτός. Ἔτσι φανερώνεται η απάτη: από την ασχήμια της, από την δυσαρμόνιο σύνθεσή της, όπως το ψεύδος από τις εσωτερικές αντιφάσεις του.

Εάν ένα ον δεν έχει φθάσει στην τελειότητα της ουσίας του, στα ὄρια της ταυτότητάς του, στο πέρας που ολοκληρώνει την υπόστασή του κατά τον νόμο της ουσίας του, ή δεν σπεύδει ενεργούν και κινούμενο να τα φθάσει κατά απόλυτη προτεραιότητα, τότε κάτι ύποπτο συμβαίνει. Κάποια ασχήμια υποκρύπτεται, ως μεμπτή ανικανότητα ή αδιαφορία, ως αναριστεία ή βδελυρία, ως αεργία περί τα εσθλά και δουλεία περί τα δειλά – κάποια αμαρτία στην κλίμακα της οντολογικής αξιολογίας που σημαίνει αδυναμία φύσεως και νοσηρή εγκατάλειψη στο ήσσον. Τα πολυτιμότερα πράγματα είναι τα φανερότερα.

Η σχετικότητα ως θολότητα. Η κρυφότητα ως ασχήμια. Σχετικότητα και κρυφότητα είναι ατέλειες της ανθρώπινης κράσης, όχι της ανθρώπινης φύσης. Αλλά φαίνονται. Η θολούρα σημαδεύει ανεξίτηλα σχετικοποίηση και υποκειμενισμό. Η ασχήμια ξεσκεπάζει την απάτη της κρυφότητας, την αίσθηση υστερήματος, την αδιόρθωτη μειονεξία, τον συμπλεγματοισμό.

Συνωδά, ψεύδος είναι η σκοτεινιά της μη αυθεντικής ανθρώπινης ύπαρξης, αυτής που η κράση του σώματός της είναι δυσαρμονία εξαιτίας βίου αναριστείας. Συνεπώς και αυτό φαίνεται. Πεύδος είναι η κακή μυρουδιά της ατέλειας. Γνησιότητα είναι η ταύτιση με την ουσία σου και αυθεντική ύπαρξη είναι αυτή που τηρεί ανέπαφο τον όρο της ταυτότητάς της οπότε και αναγκαία τον ωθεί στα όρια της τελειότητάς του. Δεν έχει και δεν μπορεί να κάνει τίποτε άλλο κατά προτεραιότητα.

Αλήθεια είναι η φανέρωση του όντος, το φως του Κόσμου. **«Εγώ ειμί ή αλήθεια και ή όδος και ή ζωή»: Απολλώνια ρήση. Εγώ ειμί το κάλλος του Είναι, ο ανθός της ύπαρξης, το φως του κόσμου, ο Αναξ της Αιωνιότητας και Κυριάρχης του Χρόνου, το νόημα της πραγματικότητας, δείχνει ο Απόλλων της Ολυμπίας.**

Πεύδος δεν υφίσταται γιατί δεν υπάρχει το μη ον. Αλλά ψεύδος φαντάζει η μη γνησιότητα, η δυσαρμονία μεταξύ ουσίας και ύπαρξης, η αλλοτρίωση από την ταυτότητα του εαυτού σου. Πεύδος είναι η σκιά του μη αυθεντικού. Και φαίνεται. Το ψεύδος είναι κατάδηλο. Κάθε μη αυθεντική ύπαρξη ψεύδεται εξ ανάγκης και εξ ορισμού. **Και κάθε ρωγμή της αυθεντικότητας με οποιαδήποτε πράξη ή διάθεση δυσαρμονία θραύει την στιλπνή επιφάνεια του όντος: χάσκει αποκάτω όχι το περιεχόμενο της μορφής, αλλά το μηδέν. Γιατί η μορφή είναι η ουσία του όντος. Η επιφάνεια του όντος είναι το ον.**

Βεβαιότητα είναι η προβολή της οντολογικής αλήθειας στην αυθεντική ανθρώπινη ύπαρξη. Και έτσι η αυθεντική ανθρώπινη ύπαρξη

μετέχει στην απολυτότητα του Είναι. Και έτι μάλλον: ο αυθεντικός άνθρωπος είναι η απολυτότητα του Είναι σε μια ορισμένη μορφή τελειότητας. Ο εσθλός κοινωνεί και ταυτίζεται με τη θεία δύναμη δια της αιωνιότητας του κάλλους του και με το απόλυτο Είναι δια της αυθεντικότητας εις άκρο όριο της ύπαρξής του. Ο δειλός αντιθέτως είναι ερριμμένος στον Άδη της ύπαρξης, στο αποτρόπαιο φάντασμα (όχι φαινόμενο) του άκοσμου «Κόσμου» για την μη αυθεντική ύπαρξη. Αισθάνεται τον «Κόσμο» ως Άδη γιατί η ίδια είναι Άδης. Ο δειλός εγκλωβίζεται στη δική του «πραγματικότητα», ενώ έξω λάμπει το ανέσπερο φως του κοινού για τους εσθλούς εναρμόνιου Κόσμου του Κάλλους.

κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ’ ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται πῦρ αἰείζων ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβεννύμενον μέτρα.

Ο πύρινος νόμος, ο Κεραυνός που πηδαλιουχεί τα πάντα (τὰ δὲ πάντα οἰακίζει Κεραυνός) είναι ο Λόγος του Κόσμου, κοινός για όλους, ο αυτός απάντων. Και όμως οι δειλοί κλείνονται στον Άδη των φαντασμάτων τους νομίζοντας πως η φρόνηση είναι δική τους.

τοῦ λόγου δ’ ἐόντος ξυνοῦ ζῶουσιν οἱ πολλοὶ ὡς ἰδίαν ἔχοντες φρόνησιν.

II

Μια ορεσίβια φυλή, με αρχική διαμονή στην Πίνδο, ρωμαλέα και ανήσυχη, κλειστή στην ταυτότητά της και ανοιχτή στο θαύμα της

πραγματικότητας, σκληροτράχηλη και ευαίσθητη, ατίθαση και άζυγη, όμως κοπάδι μαντρωμένο του θείου πολεμικού Φαλλού, ιερή αγέλη του Μεγάλου Κριού, έζησε πλανήτη βίο αναζητώντας με Οδηγό τον θεό της, ίνδαλμα και Αυτοέρωτα του νεαρού Έαυτού της, από μεγαλοπρεπή οροσειρά σε οροσειρά και από εναρμόνιο βουνό σε βουνό το ζωντανό όνειρο χωρίς να ξέρει να βρει αυτό που θα ικανοποιήσει τη ρίζα του είναι της. Από τα προβούνια του Ολύμπου μέχρι τα Αιτωλικά όρη και από τον Κερκετό και τα Καμβούνια μέχρι την Οίτη, οι Δωριείς άφησαν τη σφραγίδα της περαστικής παρουσίας των. Κατέληξαν να παραμείνουν περισσότερο στη Δωρίδα, στα φυσικά μεγαλεία του Παρνασσού και της Γκιώνας, νότια της Οίτης.

Ένας αρχέγονος Θεός και ένας επίκτητος Ήρωας τους συνέπαιρνε. Από την θεία περιωπή, ο άναξ Απόλλων, αρχηγός και προστάτης της σφριγηλής ομάδας. Από την υπεραίρουσα ανθρώπινη δυναστεία, ο ανορθόδοξος Αχαιός, ο εσθλός ισχυρός των Δαναών, η δόξα της βιάζουσας Δύναμης, ο Ηρα-κλής. Ο τελευταίος χώρος των Δωριέων στην Εποχή του Χαλκού περικλείεται στο τρίγωνο με Απολλώνιες τις δύο του κορυφές (Δελφοί της Φωκίδας, Θέρμο της Αιτωλίας) και Ηράκλεια την Τρίτη (η Πυρά στην Οίτη).

Με την κατάρρευση του Παγκόσμιου Συστήματος Ισχύος προς το τέλος της 2ης χιλιετίας π.Χ., και ειδικά με τη διάλυση του Αχαϊκού (Μυκηναϊκού) Κόσμου, οι Δωριείς κατέρχονται από τη Στερεά Ελλάδα (= Ευρώπη) στην Πελοπόννησο, ακρόπολη της Ελλάδας και του Ελληνισμού. Η Κάθοδος των Δωριέων νομιμοποιητικά αρχηγεύεται από τους Ηρακλείδες και καθοδηγείται στα κρίσιμα πρώτα στάδια της πρόσβασης στη μεγαλύτερα χερσόνησο από την Αιτωλοηλειακή φυλογενία, την περιοχή της οποίας θα ορίζουν στα κράσπεδά της δυο θρησκευτικά κέντρα της Νέας Τάξης της Ολυμπιότητας, το Θέρμο και η Ολυμπία.

Η Κάθοδος των Δωριέων στην Πελοπόννησο, περί το 1100 π.Χ., οριοθετεί την έναρξη του κυρίως Ελληνισμού που για μια επτάδα αιώνων ανελίσσει το Κλασσικό μέχρι την ολοσχερή ακμή της τελεσφορίας του, εστιακό κέντρο της ιστορίας, στο κοσμικό άνθος του Χρυσού Αιώνα. Σε αυτήν την στιγμή της Αιωνιότητας φανερώνεται η ουσία του Ελληνισμού ως τελειότητα της ανθρώπινης φύσης.

Περιτρέχοντας την παράκτια Πελοπόννησο οι Δωριείς κυριαρχούν και κατασταλάζουν στο τέρμα της Οδύσσειάς τους. Βρήκαν την Ιθάκη τους. Κατεβαίνουν να ζήσουν στα πεδινά, κάτω από τα βουνά, εκεί που συνδυάζονται όρος και θάλασσα και ποταμός και πεδιάδα σε μοναδικές φυσικές αρμονίες. Έτσι «βλέπουν» συνειδητοποιώντας την ορεινή συνηθισμένη κατοικία τους, την ορεσίβια διαγωγή τους. Γνωρίζουν τον εαυτό τους. Και το Δωρικό βίωμα αναδυόμενο στο φως του νου και του Κόσμου γίνεται δημιουργός πολιτισμού.

Διαλέγουν 4 μείζονες εστίες στις νέες τους πατρίδες, κοντά σε προϋπάρχοντα κέντρα των Αχαιών: στη Μεσσηνία, το Άργος, την Κόρινθο – και τη Σπάρτη. Κάτω από την επιβλητική μεγαλειότητα του Ταυγέτου, στον μέσο ρου του Ευρώτα, στο ιδεατό κέντρο της αντίστιξης μεταξύ των αδρών και δυναμερών γραμμών του Αρσενικού όρους και των μαλακών καμπυλών του Πάρωνα, ιδρύουν τη Σπάρτη, κοντά στον κόλπο της θαλάσσης αλλά χωρίς να τον βλέπουν και αγγίζουν, σε ένα γεωγραφικό περιβάλλον όπου η Γη η ίδια εγκαταλείπει την χθονιότητά της και ανθίζει κάλλος, όπου η ίδια η χθονιότητα αίρεται εις ολυμπιότητα δια της έκπαγλης φυσικής αρμονίας της Μορφής του τόπου – εκεί οι Δωριείς ερώνται εαυτών γνωρίζοντας την ουσία τους. Εκεί μένουν ανεπίμεικτοι προς τους γείτονες πληθυσμούς, εν αρχή ενάντιοι πάντων, και εν καιρώ κύριοι πάντων. Το κυρίαρχο βίωμα του κάλλους συνειδητοποιούμενο αρχίζει, μόλις εδραιωθεί, να δημιουργεί τις ένδοξες μορφές της αιωνιότητας – τον Ελληνικό πολιτισμό.

Οι προκαθοδικοί πληθυσμοί υποτάσσονται ή μετακινούνται: οι πρώην κυρίαρχοι Αχαιοί μετατοπίζονται στη Βόρεια λωρίδα της παρακόλπιας Πελοποννήσου, οι πρώην υπήκοοι Ίωνες εκτοπίζονται εις Ιωνία. Άπαντες Ελληνοποιούνται («γίνονται Έλληνες») εμπνεόμενοι από το πανίσχυρο Δωρικό βίωμα που καθίσταται συστατική αρχή του πολιτισμικού Ελληνισμού.

Πνέοντας το Δωρικό βίωμα πνοή κάλλους στις μνήμες των προκαθοδικών φυλών για τα μεγαλεία του παρελθόντος των («Μυκηναϊκό Σύστημα») απογεννά στον αποικισμένο νέο τόπο τους την Επική ποίηση. Τραγουδάει μεταξύ Αιολίδος και Ιωνίας στην Μικρασία πρώτος ο Όμηρος σε μεγαλειώδη εξάμετρα τα παλαιά κλέη ηρώων. Αντίστροφα καθ' εαυτό το Δωρικό πνεύμα μορφώνει τη Λυρική Ποίηση. Νευραλγικό κέντρο για το υψιπετέστερο είδος των Μελών αποτελεί η Σπάρτη. Μουσική, χορός και ποίηση συμπλέκονται εδώ εις απαρτισμό της δοξολογίας του κάλλους ως υπέρτατης προσφοράς στους θεούς. Η επίδειξη κάλλους εις τελετουργία επικάθεται επί των παραδοσιακών και προαιώνιων θυσιών ευχαριστιακής ή αποτροπαϊκής θείας αναφοράς της ανθρώπινης ύπαρξης, όπως ο Απόλλων του Φωτός επιβατεύει του Νεαρώδους του Πάθους στα Υακίνθεια των Αμυκλών. Ιερουργείται και η επίδειξη αλκής εν τελειότητι στους θρησκευτικούς αγώνες. Ο Απόλλων επιβάλλει πανταχού τη νέα θρησκεία του Κάλλους.

Το Δωρικό βίωμα του Κάλλους είναι κοσμική εμπειρία Μορφής, απαιτεί λοιπόν αισθητή επι-φάνεια. Στην αρχιτεκτονική και γλυπτική, στην πλαστική κτιρίων και σώματος, εκφράζεται ως ουσιαστικό βίωμα με ανεπανάληπτες και ανυπέρβλητες Μορφές απαστράπτουσας κεραυνοφόρου τελειότητας. Κατά τόπους και γένη η αρχαϊκή πλαστική τροποποιεί τη Δωρική τεκτονική μορφή, αλλά επιστρέφει στον Κανόνα για την αποτέλεση της ακμής του Υψηλού Κλασσικού τον 5ο αιώνα του χρυσού άνθους.

Η Αρσενική αγέλη του Απόλλωνα αντιπαρατίθεται στον Μαιναδικό θίασο του Διονύσου. (Η ακτινοβολία του Απόλλωνα είναι τόση και τέτοια που και τον Διόνυσο εξαπολλωνίζει: στα Ορφικά ανδρική είναι η συνοδεία του Ορφέα υμνολογούντος τον Απόλλωνα εκ μεταστροφής και μαιναδικά διασπώμενου δια τούτο). Εξ ου ο Σπαρτιατικός κοινωνικός οργανισμός, η καθαρή Δωρική διαίτα ζωής σε τρόπους και ήθη, η πρωταρχή της απόλυτης γύμνωσης του σώματος, τα Συσσίτια και ο Δωρικός Έρωσ και το ιδεώδες της ταυτότητας ανδρείας και κάλλους, σε χορό, γυμναστική και πόλεμο. Ομοίως και η πολιτειακή δομή του Δωρισμού, η Λυκούργεια Μεγάλη Ρήτρα, δυναμούται και ισχύει από Δελφικό χρησμό. Το πολεμικό κοπάδι του θεού γίνεται ο λαός του θεού. **Απέλλα** η Σύνοδος του **Απολλώνιου** λαού, έχει αρχηγό μόνο τον θεό - και μερισμένη πολιτικοστρατιωτική εξουσία, διπλής βασιλείας, βουλής ωριμότητας γερόντων, αρχοντία δημοπροστασίας εφόρων, και υπέρτατη κρίση και κύρωση των μεγάλων αριθμών.

Σύμπας ο βιοτικός και ο υψηλός πολιτισμός του Ελληνισμού προήλθε από το Δωρικό βίωμα του Κάλλους. Το βίωμα παρήγαγε την Ελληνική Μορφή και δημιούργησε τις μορφές που το εκφράζουν σε αρχιτεκτονική και τέχνες, ποίηση και θρησκεία, τρόπους ζωής και ηθική αξιολογία, κοινωνικές δομές και οικονομική οργάνωση και πολιτειακούς ρυθμούς, πολεοδομία και υλικό πολιτισμό – και στη φιλοσοφία.

Η Δωρική Ελληνική εμπειρία της πραγματικότητας είναι εμπειρία τάξης και ρυθμού, κοσμοθεωρία «Κόσμου» : Κόσμος είναι η Μεγάλη Διακόσμηση. Μικρόκοσμος, Μικρή Διακόσμηση, και η ανθρώπινη ύπαρξη, ατομική και συλλογική, μέρος του όλου Κόσμου. «Κόσμοι» ελέγοντο και ήσαν άρχοντες σε Δωρικές περιοχές.

Ο Κόσμος έχει ενότητα, όπως ένα οργανικό όλο. Τάξη και ρυθμός ασύντακτος και ασυνάρτητος δεν υπάρχει. Η φιλοσοφία γεννήθηκε από την εμπειρία του κόσμου ως «Κόσμου», ως καλώς διατεταγμένου και

εύρυθμου όλου. Η φιλοσοφία ερμήνευσε το βασικό δεδομένο της ενότητας και καλής δομής του Κόσμου.

Η ανάλυση της Μορφής σε δομές παρατηρείται στην εξέλιξη των τεχνών και της ποίησης, της πολιτικής, οικονομίας και κοινωνικού ολοκληρώματος της πόλης. Είναι καταφανής και στην θρησκευτικότητα. Η αρχιτεκτονική δομή της Ησιόδειας Θεογονίας δείχνει πόσο αποφασιστική ήταν η κυριαρχία του καινούριου πνεύματος ενωρίς στην διάρθρωση του νέου πολιτισμού. Η ουσία είναι πια θέμα Μορφής. Η συστηματική γνώση, η Ελληνική επιστήμη, είναι θεμελιωδώς μορφολογική, όχι γενεσιολογική, ούτε ιστορική. Αντιθέτως και η ιστορία είναι μορφολογία, ενώ η γένεσις χάνει τα αρχέγονα βιολογικά χαρακτηριστικά της γέννησης και της φύσης (φύομαι, φυτό). Η Φυσιολογία μετατρέπεται σε Κοσμολογία. Και εδώ αναδύεται μάλλον παρά γεννάται η φιλοσοφία. Ο «Κόσμος» δεν γεννάται, και δεν φτιάχνεται, ισχύει.

Σε πρώτο βήμα η ενότητα του Κόσμου εξηγείται εύλογα με την υπόθεση μιας ουσίας της οποίας μεταβολή συνιστά όλες τις διαφοροποιήσεις των φαινομένων. Ο Κόσμος έχει ενότητα γιατί όλα είναι μια ουσία, αυτή ή εκείνη αναλόγως του ποια ερμηνεύει καλύτερα τις τροποποιήσεις των φαινομένων. Η αλήθεια είναι θέμα κάλλους, στον Κόσμο, και στην σκέψη, στην νόηση που ταυτίζεται με το ον.

Η ιστορία της Προπλατωνικής φιλοσοφίας αναφαίνεται να δείχνει την ισχυρή μορφή που συνιστά ένα έργο Ελληνικής τέχνης. Τον βασικό άξονα αποτελεί η αρχή της ταυτότητας ως κεντρική ιδέα: όλα είναι το ίδιο. Από την φυσική διατύπωση αυτής της αρχής στον Θαλή και τον Αναξιμένη οδηγούμαστε στην κλασική μεταφυσική διατύπωση του Παρμενίδη. Μεταξύ των δύο πόλων η εξέλιξη είναι ελικοειδής περί τον άξονα, ενώ μετά τον Παρμενίδη εξακτινώνονται πυροτεχνηματικά θέσεις με την Σοφιστική να έχει σημαντικό ρόλο στην έκφραση του Ελληνικού

βιώματος. Στον αιώνα του θαύματος και η φιλοσοφία γίνεται οιονεί φιλοκαλία (Αριστείδης).

Σε ένα πολιτισμό του κάλλους και τα αιδοία γυμνώνονται: τα σεβάσματα πάντα πρέπει να είναι όμορφα, να αντέχουν το άπλετο φώς του Απόλλωνα. Βιάζεται λοιπόν και η φιλοσοφία στην θεία επιφάνεια.

Θα εξιχνιάσουμε τον άγιο αυτό βιασμό.

ΤΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Την Πέμπτη 27 Νοεμβρίου, στις 8.30 το βράδυ συνεχίζουμε σύμφωνα με το πρόγραμμα τον φετινό Κύκλο των σεμιναρίων μας, με γενικό θέμα το Νόημα της Ιστορίας και σκοπό την διατύπωση μιας κλασσικής φιλοσοφίας της ιστορίας. Βρισκόμαστε στα προκαταρκτικά στάδια της προετοιμασίας για την ανάλυση της θεωρίας αυτής. Συζητήσαμε στα δύο προηγούμενα σεμινάρια την αντίθεση του απόλυτου προς το σχετικό και του κρυφού προς το φανερό, επιχειρώντας να αντιληφθούμε πολυπρισματικά την φανταζομένη εναντιότητα του Είναι και του Φαίνεσθαι.

Σε αυτή την συνάντησή μας θα διαπραγματευθώ το πρόβλημα της αλήθειας και του ψεύδους σε συνδυασμό προς το πρόβλημα βεβαιότητας και αμφιβολίας.

Η νεωτερική σκέψη ξεκινά από το υπαρξιακό ερώτημα πώς είναι δυνατή η αλήθεια, αφού προϋποθέτει, ρητά ή κρύφια, τον απόλυτο χωρισμό του υποκειμένου από το ον. Η Ελληνική σκέψη προβληματοποιεί αντιστρόφως το ζήτημα, πώς είναι δυνατόν το ψεύδος, αφού δεν υπάρχει το μη ον. Θα διεξοδεύσω το θέμα σε συνδυασμό με την ανάδυση και ιστορία της φιλοσοφικής σκέψης στον αρχαϊκό και κλασσικό Ελληνικό κόσμο. Πως το φαινόμενο αυτό εντάσσεται στην ανάλυση του πολιτισμικού Ελληνισμού που επίμονα χρόνια τώρα κάνουμε για την εκ των έσω και ενεργό κατανόησή του. Με αυτό τον τρόπο συνεισφέρουμε και στο Ελληνικό Γνώθι σαυτόν, απαραίτητη μοναδική σανίδα σωτηρίας τώρα στο ναυάγιο της χώρας και την πλήρη αποδόμηση του Κράτους που εκφράζουν την κολοσσιαία κρίση ταυτότητας του κακοστημένου ΝεοΕλληνισμού.

Το ανηγγελμένο θέμα συζήτησης αυτή την Πέμπτη τιτλοφορείται:

Αλήθεια και Βεβαιότητα

Ή

Δεν Υπάρχει το Μη-Ον: τί Είναι τότε το Ψεύδος

Ή

Ιστορία και Μορφή της Προπλατωνικής Φιλοσοφίας

Τα Σεμινάρια γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2^{ος} όροφος.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.